

Zakon o zaštiti znaka i naziva Crveni križ

Članak 1.

I. OPĆE ODREDBE

Radi primjene Ženevske konvencije za poboljšanje položaja ranjenika i bolesnika u oružanim snagama u ratu, Ženevske konvencije za poboljšanje položaja ranjenika, bolesnika i brodolomaca oružanih snaga na moru, Ženevske konvencije o postupanju s ratnim zarobljenicima, Ženevske konvencije o zaštiti građanskih osoba u vrijeme rata od 12. kolovoza 1949. i Dopunskog Protokola (I i II) iz 1977. (u daljnjem tekstu: Ženevske konvencije), ovim se Zakonom propisuju uvjeti i načini uporabe i zaštite znaka i naziva Crvenog križa u miru i u ratu ili drugom oružanom sukobu (u daljnjem tekstu: u ratu).

Članak 2.

Znak Crvenog križa je križ jednakih krakova crvene boje na bijelom polju.

Članak 3.

Znak Crvenog križa može se uporabljivati kao znak obilježavanja, pripadnosti i zaštite, u skladu sa Ženevskim konvencijama, a u slučajevima i pod uvjetima određenim ovim Zakonom.

Članak 4.

Pravo na naziv Crvenog križa ima samo Hrvatski Crveni križ kao nacionalna, humanitarna, dobrovoljna društvena organizacija od opće koristi, koja djeluje na temelju poslanja i načela Međunarodnog pokreta Crvenog križa i Crvenog polumjeseca i uživa posebnu zaštitu i skrb Republike Hrvatske.

Nitko ne može uporabljivati znak ni naziv Crvenog križa ako Ženevskim konvencijama i ovim Zakonom nema na to pravo, odnosno nije za to ovlašten.

Članak 5.

II. ZNAK OBILJEŽAVANJA

Znakom Crvenog križa u miru mogu biti obilježeni: 1. objekti, uređaji, sanitetski materijali i prijevozna i prijenosna sredstva zdravstvenih ustanova i organizacija socijalne skrbi za zbrinjavanje osoba kojima je potrebna stalna medicinska njega (u daljnjem tekstu: zdravstvene ustanove),

2. prijevozna i prijenosna sredstva poduzeća i drugih pravnih osoba koja se uporabljavaju za prijevoz ranjenih i bolesnih osoba, ako za nošenje znaka Crvenog križa dobiju odobrenje Hrvatskog Crvenog križa,

3. mjesta određena za pružanje prve medicinske pomoći u naseljima, na prometnicama, u poduzećima i drugim pravnim osobama, kao i mjesta na kojima je smješten sanitetski materijal i oprema koji služe za pružanje prve medicinske pomoći.

Članak 6.

III. ZNAK PRIPADNOSTI

U miru i ratu znak Crvenog križa mogu uporabljivati, odnosno biti obilježeni kao znakom pripadnosti:

1. osoblje, objekti, sredstva i materijal (roba i oprema) Hrvatskog Crvenog križa,

2. osoblje, sredstva i materijal (roba i oprema) stranih organizacija Crvenog križa, za vrijeme dok u Republici Hrvatskoj po odobrenju Vlade Republike Hrvatske obavljaju humanitarne djelatnosti Crvenog križa.

Znak pripadnosti koji u ratu uporabljivaju organizacije i osobe iz stavka 1. ovoga članka mora biti manjih razmjera od znaka zaštite i ne smije se stavljati na traku oko ruke i na krovove objekata.

Članak 7.

IV. ZNAK ZAŠTITE

Znak Crvenog križa može se uporabljivati odnosno nositi, u miru i u ratu u svrhu obilježavanja i kao znak zaštite osoba, sanitetskih postrojbi i ustanova, objekata, uređaja, sanitetskog materijala te prijevoznih i prijenosnih sredstava (kopnenih, pomorskih, zrakoplovnih i sl.) koji pripadaju sanitetskoj službi oružanih snaga Republike Hrvatske.

Stavak 1. ovoga članka primjenjuje se i na sanitetsku službu oružanih snaga drugih država za vrijeme dok na teritoriju Republike Hrvatske po odobrenju Vlade Republike Hrvatske obavljaju sanitetsku djelatnost.

Članak 8.

U ratu znak Crvenog križa upotrebljava se, odnosno nosi kao znak zaštite:

1. objekata, uređaja, sanitetskog materijala, prijevoznih i prijenosnih sredstava i djelatnika u zdravstvenim ustanovama,
2. objekata, uređaja, sanitetskog materijala i prijevoznih i prijenosnih sredstava i materijala Hrvatskog Crvenog križa i osoba određenih za pronalaženje, prikupljanje, prenošenje i njegu ranjenika i bolesnika ili za sprečavanje bolesti,
3. osoblja, objekata, uređaja, sanitetskog materijala i prijevoznih i prenosnih sredstava i materijala drugih hrvatskih dobrovoljnih društava za pomoć priznatih po Vladi Republike Hrvatske u smislu Art. 26 1. Ženevske konvencije odnosno Art. 81 1. Dopunskog Protokola,
4. ekipa civilne zaštite za pružanje prve medicinske pomoći,
5. ekipa za pružanje prve medicinske pomoći koje organiziraju zdravstvene ustanove i druge pravne osobe i Hrvatski Crveni križ za vrijeme dok obavljaju te poslove,
6. vjerskog osoblja pridodanog oružanim snagama,
7. sredstava kopnenog, vodenog i zračnog prometa koja služe za prenošenje brodolomnika, ranjenika, bolesnika i sanitetskog materijala (sanitetski transporti).

Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka Ministarstvo obrane može ograničiti uporabu, odnosno nošenje znaka Crvenog križa kao znaka zaštite pojedinih objekata i uređaja, prijevoznih i prijenosnih sredstava i osoba iz stavka 1. ovoga članka ako to zahtijevaju posebni interesi obrane.

Znak Crvenog križa u ratu može se uporabljivati, odnosno nositi kao znak zaštite osoblja, objekata, uređaja, sanitetskog materijala, prijevoznih i prijenosnih sredstava u sastavu sanitetskih službi stranih organizacija Crvenog križa, Crvenog polumjeseca i drugih stranih dobrovoljnih društava za pomoć, dok po odobrenju Vlade Republike Hrvatske na teritoriju Republike Hrvatske obavljaju sanitetsku djelatnost.

Članak 9.

Sukladno odredbama Dopunskog Protokola I, u ratu se uz znak Crvenog križa, zaštita, nadgledanje i sprečavanje zlouporabe primjenjuje identično i na karakteristične distinktivne signale (svjetlosni signali, radio signali i sredstva elektronske signalizacije).

Članak 10.

V. SANITETSKE ZONE

Znak Crvenog križa može se uporabljivati u ratu kao znak obilježavanja i kao znak zaštite sanitetskih zona i mjesta određenih radi zaštite ranjenika i bolesnika kao i osoblja koje u tim zonama i na tim mjestima radi na zbrinjavanju i njezi ranjenika i bolesnika, koji su u njima smješteni.

Sanitetske zone i mjesta iz stavka 1. ovoga članka određuje Vlada Republike Hrvatske.

Članak 11.

VI. OSOBNE ISKAZNICE

Osobe iz članka 8. ovoga Zakona koje imaju pravo na nošenje znaka Crvenog križa, u ratu posjeduju posebnu osobnu iskaznicu kao dokaz da rade u određenim ustanovama, organizacijama i u određenom svojstvu.

Posebnu osobnu iskaznicu propisuju, izdaju i vode evidenciju Ministarstvo zdravstva, Ministarstvo obrane, Hrvatski Crveni križ i druga hrvatska dobrovoljna društva u smislu članka 8. stavka 1. točke 3. ovoga Zakona, svaki u okviru svog djelokruga. Posebna osobna iskaznica sadrži osobne podatke, fotografiju i opis poslova koje obavlja nositelj, te naziv, potpis ovlaštene osobe i pečat organa, odnosno organizacije, koji ju je izdao.

Pri obavljanju poslova nositelji se obvezatno koriste posebnom osobnom iskaznicom, uz koju se za poslove pružanja prve pomoći nosi i bijela traka sa znakom Crvenog križa na lijevoj nadlaktici.

Po prestanku svojstva osobe iz članka 8. ovoga Zakona obavezan je povrat posebne osobne iskaznice i trake organu, odnosno organizaciji koji ih je izdao.

Članak 12.

VII. NADZOR

Nadzor nad izvršavanjem ovoga Zakona obavlja Ministarstvo zdravstva i Ministarstvo obrane, svaki u okviru svog djelokruga.

Hrvatski Crveni križ može tijelima državne uprave iz stavka 1. ovoga članka predlagati mjere za pravilnu uporabu znaka Crvenog križa i suzbijanje njegove zlouporabe, te upozoravati na prekršitelje.

Članak 13.

U obavljanju nadzora nad izvršavanjem ovoga Zakona nadležni organi imaju pravo i dužnost:

- narediti uklanjanje znaka Crvenog križa koji se upotrebljava, odnosno nosi protivno uvjetima propisanim ovim Zakonom i propisima donesenim na temelju njega,
- narediti druge mjere potrebne za provođenje ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju njega,
- u slučaju povrede odredaba ovoga Zakona podnijeti nadležnom organu zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.

Članak 14.

Sukladno preuzetim međunarodnim obavezama za kontinuirano upoznavanje s tekstom Ženevskih konvencija potrebno je izraditi odgovarajuće programe i osigurati provođenje tih programa i to:

- za civilno pučanstvo Republike Hrvatske - Hrvatski Crveni križ,
- za osobe u oružanim snagama Republike Hrvatske - Ministarstvo obrane,
- za zdravstvene djelatnike - Ministarstvo zdravstva,
- za učenike srednjih, viših i visokih školskih ustanova - Ministarstvo kulture i prosvjete.

Članak 15.

VIII. OVLAŠTI ZA DONOŠENJE PROVEDBENIH PROPISA

Ministar obrane donijet će propise o načinu obilježavanja znakom Crvenog križa vojnih sanitetskih postrojbi i ustanova, objekata, uređaja, sanitetskog materijala i transportnih sredstava koja su u sastavu sanitetske službe oružanih snaga Republike Hrvatske, te odrediti tijela u oružanim snagama Republike Hrvatske koja mogu ograničiti uporabu, odnosno nošenje znaka Crvenog križa kao znaka zaštite u vojnim sanitetskim postrojbama i ustanovama, te tijela u oružanim snagama Republike Hrvatske koja će voditi skrb o primjeni tih propisa (članak 7. stavak 1.).

Rok za donošenje provedbenog propisa iz stavka 1. ovoga članka je 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 16.

Hrvatski Crveni križ odredit će način uporabe znaka i naziva Crvenog križa u obavljanju svojih djelatnosti (članak 4. i 6.), u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 17.

Ministar zdravstva na prijedlog Hrvatskog Crvenog križa donijet će propise:

- o načinu uporabe znaka Crvenog križa kao znaka obilježavanja i znaka zaštite (članak 5. i 8.)
- o posebnoj osobnoj iskaznici i traci nositelja znaka Crvenog križa u ratu i o vođenju evidencije o izdatim posebnim osobnim iskaznicama i trakama.

Propisi iz stavka 1. ovoga članka donijet će se u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 18.

IX. KAZNENE ODREDBE

Novčanom kaznom u dinarskoj protuvrijednosti od 100 do 200 DEM kaznit će se za prekršaj pravna osoba:

1. ako uporabi naziv i znak Crvenog križa, a Ženevskim konvencijama o zaštiti rada od 12. kolovoza 1949. i ovim Zakonom nema na to pravo, odnosno nije za to ovlaštena (članak 4.),
2. ako je znakom Crvenog križa u miru obilježena suprotno odredbi članka 5.
3. ako u ratu upotrebljava znak Crvenog križa suprotno odredbi članka 8.

Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kazniti će se i odgovorna osoba u pravnoj osobi, novčanom kaznom u dinarskoj protuvrijednosti od 20 do 50 DEM.

Članak 19.

Novčanom kaznom u dinarskoj protuvrijednosti od 20 do 100 DEM kaznit će se za prekršaj građanin:

- ako u ratu nosi ili upotrebljava znak Crvenog križa kao znak zaštite, suprotno odredbama članka 8 ovoga Zakona,
- ako za vrijeme obavljanja poslova nema posebnu osobnu iskaznicu ili ako ne nosi traku na propisani način ili ako izgubi svojstvo osobe na osnovu kojeg je dobio posebnu osobnu iskaznicu, a ne vrati ih nadležnom organu, odnosno organizaciji (članak 11.).

Članak 20.

Iznosi novčanih kazni propisani u članku 18. i 19. ovoga Zakona. revalorizirat će se po srednjem tečaju Narodne banke Hrvatske, na dan uplate kazne.

Članak 21.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u "Narodnim novinama".

Klasa: 550-05/92-01/08

Zagreb, 30. srpnja 1993.

